

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 24.7.2009
KOM(2009) 400 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Začleňování udržitelného rozvoje do politik EU:
Přezkum strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj za rok 2009**

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Začleňování udržitelného rozvoje do politik EU: Přezkum strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj za rok 2009

1. Úvod

Udržitelný rozvoj je ve Smlouvě zakotven jakožto všeobecný dlouhodobý cíl EU. Strategie Evropské unie pro udržitelný rozvoj (EU SDS) v podobě z roku 2006 je rámcem pro dlouhodobou vizi udržitelnosti, kde hospodářský růst, sociální soudržnost a ochrana životního prostředí probíhají harmonicky a vzájemně se podporují.

V posledních letech Evropská unie zapracovává cíl udržitelného rozvoje do mnohých ze svých politik. Zejména se ujala vedení v boji proti změně klimatu na mezinárodní úrovni a zasazuje se za podporu nízkouhlíkového, na znalostech založeného a energeticky účinného hospodářství. Zároveň však neudržitelné tendence navzdory mnoha příznivým politickým změnám v několika oblastech přetrvávají. Poptávka po přírodních zdrojích se poslední dobou rychle zvyšuje a přesahuje to, co je v dlouhodobých možnostech planety Země. Stav biologické rozmanitosti se celosvětově zhoršuje a hlavní ekosystémy jsou vystavovány zvyšujícímu se tlaku. Spotřeba energie v dopravě stále roste. Světová chudoba přetrvává, pro splnění rozvojových cílů tisíciletí by bylo nezbytné vyvinout velké úsilí.

Současná hospodářská a finanční krize ukázala, že udržitelnost je rozhodujícím faktorem také pro naše finanční systémy a hospodářství jako celek. Krize postihuje všechna odvětví hospodářství, domácnosti, podniky i pracovní místa. Nejnovější údaje ukazují, že se situace na pracovních trzích EU v důsledku hospodářské krize nadále zhoršuje. Nezaměstnanost stoupá, počet volných pracovních míst se snižuje a podniky stále oznamují výrazné snižování počtu pracovních míst napříč několika odvětvími. Nejzranitelnější skupiny pracovních sil jsou zasaženy nejvíce.

EU a její členské státy reagovaly na hospodářskou a finanční krizi opatřeními, jejichž cílem je reformovat finanční systém, podpořit reálnou ekonomiku, podněcovat zaměstnanost a přispívat k oživení světové ekonomiky. Komise v listopadu 2008 vydala hlavní Plán evropské hospodářské obnovy pro růst a zaměstnanost¹. Tento plán obnovy zahrnuje opatření, jež mají zvýšit poptávku, pomoci obnovit důvěru a podpořit zaměstnanost a sociální začleňování. Zahrnuje rovněž návrhy tzv. „chytrých investic“ do budoucích dovedností a do technologií, jejichž s cílem je pomoci při zvyšování hospodářského růstu a udržitelné prosperity v dlouhodobém horizontu.

Je nezbytné, aby byla opatření na podporu reálné ekonomiky a snižování sociálního dopadu sociální krize slučitelná s cíli dlouhodobé udržitelnosti. EU by měla tuto krizi proměnit v příležitost k řešení otázek finanční a ekologické udržitelnosti, rozvíjet dynamickou

---

¹ Plán obnovy KOM (2008) 800, 26.11.2008 a KOM(2009) 114, 4.3.2009, Společný závazek v oblasti zaměstnanosti KOM(2009) 257, 3.6.2009 a sdělení nazvané „Politika soudržnosti: investice do reálné ekonomiky“ KOM(2008) 876, 16.12.2008.

nízkouhlíkovou a energeticky účinnou, na znalostech založenou společnost podporující sociální začleňování a propagovat tento přístup na celosvětové úrovni. Plán obnovy a odpovídající vnitrostátní plány již obsahují řadu iniciativ, které tento cíl podporují. Úsilí o překonání krize pokračuje, zejména v kontextu Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost, a to se zaměřením na ekologický růst. „Zelená“ opatření z krátkodobého hlediska napomáhají oživení hospodářství a tvorbě pracovních míst. Ze středně a dlouhodobého hlediska rovněž stimulují nové technologie a snižují náš dopad na změnu klimatu, omezují vyčerpávání přírodních zdrojů a zhoršování stavu ekosystémů.

Evropská rada v prosinci 2007 požádala Komisi, aby do července 2009 předložila druhou zprávu o pokroku² věnovanou Strategii Evropské unie pro udržitelný rozvoj. Tato zpráva je odpovědí na tento požadavek Evropské rady.

Pro doplnění této zprávy Eurostat později během roku 2009 zveřejní monitorovací zprávu o strategii EU pro udržitelný rozvoj, která bude hodnotit pokrok na základě kvantitativních ukazatelů.

2. VÝVOJ ÚLOHY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE V TVORBĚ POLITIKY EU

Evropská unie v posledních letech prokázala svůj jednoznačný závazek ve vztahu k udržitelnému rozvoji a tento rozměr udržitelnosti úspěšně zapracovává do mnoha oblastí politiky. Politiky EU v oblasti změny klimatu a energetiky jsou důkazem vlivu, který má strategie pro udržitelný rozvoj na politický program. Udržitelnost začala být zapracována také do mnoha dalších oblastí politiky EU.

Program EU pro zlepšení právní úpravy přispěl k integrovanosti politických cílů a ke zlepšení nákladové účinnosti politických rozhodnutí. Toho bylo dosaženo zjednodušením právních předpisů EU a snížením administrativní zátěže. Je třeba také zdůraznit zejména úlohu posuzování dopadu. Systém posuzování dopadu, který Komise uplatňuje, přispívá k udržitelnému rozvoji tím, že s použitím integrovaného přístupu posuzuje potenciální dopady nových právních předpisů či návrhů politik v hospodářské a sociální oblasti nebo v oblasti životního prostředí.

Obnovená sociální agenda Komise představila integrovaný a celostní přístup a několik politických iniciativ zahrnujících různé oblasti politiky³. Zdůraznila rovněž význam, jež Komise připisuje udržitelnému rozvoji naší společnosti, a oznámila rozvoj cílů prosperity blahobytu „nad rámec ukazatele HDP“.

Hlavní směry politik zaměstnanosti jsou součástí evropské strategie zaměstnanosti a poskytují rámec pro rozvoj a provádění opatření, která jsou v souladu s cíli strategie pro udržitelnost. Evropská unie například využívá strukturálních fondů, aby pomohla členským státům v jejich úsilí o podporu nízkouhlíkového hospodářství, které účinně využívá zdroje. Další rozvoj nízkouhlíkového hospodářství bude také rozhodující silou, jež povede EU k obnově.

Sociální odpovědnost podniků je pro podniky příležitostí kombinovat cíle hospodářské s cíli v sociální oblasti a v oblasti životního prostředí. Větší angažovanost v oblasti sociální odpovědnosti podniků ze strany evropských podniků zvýší schopnost udržitelného vývoje

---

² První zpráva o pokroku byla přijata v říjnu 2007: KOM(2007) 642 a SEK(2007) 1416.

³ KOM(2008) 412, 2.7.2008.

Evropy. Komise a mnohé členské státy EU zintenzívnily své úsilí o propagaci přijímání sociální odpovědnosti podniků s důrazem na dialog mezi zúčastněnými stranami.

EU dosáhla pokroku také v začleňování programu strategie pro udržitelný rozvoj do svých vnějších politik, například v podobě posuzování dopadu na udržitelnost prováděného v souvislosti s přípravou dohod o volném obchodu a s prací na změně klimatu.

Členské státy rovněž pracují na inovačních řešeních, která jsou významná pro program udržitelného rozvoje. Používání stínových cen uhlíku ke zjišťování sociálních nákladů plynoucích z emisí skleníkových plynů při posuzování možností veřejné politiky je stále častější. Francie se na období 2007–2013 zavázala k uhlíkově neutrálním investicím za využití politiky soudržnosti. Dalším příkladem je přidělování uhlíkových „rozpočtů“ jednotlivým sektorům (Spojené království). Bylo dosaženo pokroku z hlediska „uhlíkového účetnictví“ v podnicích. Výsledky zkoušek v řadě členských států ukazují, že používání „inteligentních“ měřicích přístrojů může snížit spotřebu energie až o 10 %. Některé členské státy vyvinuly nové systémy auditu v energetice, mimo jiné prostřednictvím finanční podpory, což napomohlo výraznému snížení spotřeby energie ve stavebnictví. Ve Francii se díky iniciativě nazvané „Grenelle de l'Environnement“ spojila vláda, podniky a občanská společnost za účelem rozhovorů na vysoké úrovni o nových opatřeních pro udržitelný rozvoj.

3. POLITICKÝ POKROK V OBLASTI STRATEGIE EU PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Tento oddíl poskytuje přehled o pokroku, jehož bylo dosaženo na úrovni EU, pokud jde o sedm hlavních úkolů a průřezových témat, od podání poslední zprávy z října 2007. Nemá poskytovat úplný seznam přijatých opatření, nýbrž zdůraznit hlavní iniciativy v jednotlivých oblastech. Zpráva Eurostatu o ukazatelích založená na souboru ukazatelů EU pro udržitelný rozvoj, která má být zveřejněna na podzim 2009, skutečný pokrok objasní lépe. Některé předběžné výsledky z uvedené zprávy⁴ jsou již zahrnuty v tomto přehledu.

Změna klimatu a čistá energie

I když emise skleníkových plynů v EU se v období 2000 až 2004 zvýšily, byl vývoj za poslední tři roky příznivý a EU je na dobré cestě ke splnění svých cílů podle Kjótského protokolu. Pokud však nebudou rychle uplatněny globální politiky v oblasti změny klimatu, dosáhnou v roce 2020 celosvětové emise skleníkových plynů úrovně nejméně o 60 % vyšší než v roce 1990⁵. Ačkoli se podíl obnovitelných energií v hrubé domácí spotřebě energie od roku 2002 zvyšuje, do cílových 12 %, jichž má být dosaženo v roce 2010, má stále daleko.

Evropská unie stála v posledních letech v boji proti změně klimatu na vedoucí pozici. V prosinci 2008 se zákonodárny orgán EU dohodl na balíčku opatření v oblasti změny klimatu⁶, který pro EU stanoví ambiciózní cíle. EU se jednostranně zavázala ke snížení svých celkových emisí o 20 % oproti hodnotám z roku 1990, čehož má být dosaženo do roku 2020, a k zesílení svého úsilí o 30% snížení emisí v případě, že v prosinci 2009 bude v Kodani přijata komplexní mezinárodní dohoda o klimatu. Stanovila si rovněž za cíl zvýšit do roku 2020 podíl používaných obnovitelných zdrojů energie na 20 %. Jako součást tohoto balíčku

⁴ Údaje Eurostatu týkající se ukazatelů udržitelného rozvoje se vztahují převážně na období 2000–2007.

⁵ Pracovní dokument Komise doprovázející sdělení „Towards a comprehensive climate change agreement in Copenhagen“ (Cesta ke komplexní dohodě o změně klimatu v Kodani), SEK(2009) 101.

⁶ http://ec.europa.eu/environment/climat/climate_action.htm

došlo k úpravě směrnice o systému pro obchodování s povolenkami na emise⁷ a k přijetí směrnice o zachytávání a ukládání oxidu uhličitého⁸ a o obnovitelných zdrojích⁹. Soubor opatření týkající se energetické náročnosti posiluje klíčové právní předpisy o energetické náročnosti budov¹⁰ a spotřebičů.¹¹ Další úspory energie budou zajištěny rozšířením oblasti působnosti směrnice o ekodesignu¹² na výrobky spojené se spotřebou energie, a to v souladu s akčním plánem pro udržitelnou spotřebu/udržitelnou průmyslovou výrobu¹³. Předpisy týkající se evropského fondu pro regionální rozvoj byly změněny¹⁴ tak, aby podporovaly udržitelnou energii v oblasti bydlení, přičemž stanoví další zvýšení investic do tohoto odvětví. Evropský strategický plán pro energetické technologie¹⁵ (plán SET) urychluje rozvoj a využívání hospodárných nízkouhlíkových technologií. Podobným způsobem bylo v roce 2009 přijato sdělení o mobilizaci informačních a komunikačních technologií pro zlepšení energetické účinnosti¹⁶.

Dohoda na balíčku opatření v oblasti klimatu a energie byla vzhledem k hospodářské krizi velkým úspěchem a ze strany EU představuje významný přínos k úsilí o dosažení komplexní dohody o změně klimatu v Kodani. Emise skleníkových plynů v EU však představují jen omezený podíl celosvětových emisí. Zatímco je EU na dobré cestě k dosažení svých cílů ve snižování emisí skleníkových plynů podle Kjótského protokolu, jsou globální emise CO₂ zhruba o 40 % vyšší než v roce 1990, tedy v referenčním roce Kjótského protokolu¹⁷. Odhaduje se, že aby se omezilo průměrné zvýšení teploty na méně než 2° C oproti období před industrializací, musí být celosvětové emise skleníkových plynů do roku 2050 sníženy na méně než 50 % hodnot roku 1990¹⁸. Úspěšné zakončení mezinárodních jednání o změně klimatu v Kodani bude klíčové pro dosažení dlouhodobě udržitelné budoucnosti naší planety.

Bílá kniha o přizpůsobení se změně klimatu¹⁹ stanoví rámec pro snižování zranitelnosti EU vůči dopadu změny klimatu, zaměřuje se na zapracování přizpůsobení se změně klimatu do hlavních oblastí politiky EU a do příslušných politických opatření a buduje znalostní základnu a zintenzivňuje mezinárodní spolupráci.

Udržitelná doprava

I když růst HDP přesáhl růst spotřeby energie odvětvím dopravy, spotřeba energie a emise skleníkových plynů z dopravy se nadále zvyšují. Zatímco jsou v osobní dopravě zřetelné známky oddělování objemů dopravy od hospodářského růstu, nákladní doprava roste rychleji než HDP. Hluk a znečištění ovzduší působené dopravou jsou i nadále hlavními problémy v celé EU a mají závažné důsledky pro zdraví.

---

⁷ Směrnice 2009/29/ES (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 63)

⁸ Směrnice 2009/31/ES (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 114)

⁹ Směrnice 2009/28/ES (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 16)

¹⁰ KOM(2008) 780, 13.11.2008.

¹¹ KOM(2008) 778, 13.11.2008.

¹² KOM(2008) 399, 16.7.2008.

¹³ KOM(2008) 397, 16.7.2008.

¹⁴ Nařízení (ES) č. 397/2009 (Úř. věst. L 126, 21.5.2009, s. 3).

¹⁵ KOM(2007) 723, 22.11.2007.

¹⁶ KOM(2009) 111, 12.3.2009.

¹⁷ Prosperity without Growth? The transition to a sustainable economy. (Prosperita bez růstu? Přechod k udržitelnému hospodářství), UK Sustainable Commission, 2009.

¹⁸ Na cestě ke komplexní dohodě o řešení změny klimatu v Kodani, KOM(2009) 39, 28.1.2009.

¹⁹ Bílá kniha – Přizpůsobení se změně klimatu : směřování k evropskému akčnímu rámci, KOM(2009) 147, 1.4.2009.

Evropská unie je souborem opatření v oblasti klimatu a energie²⁰ zavázána k tomu, že do roku 2020 bude 10 % své spotřeby paliv pro dopravu získávat z obnovitelných zdrojů (včetně biopaliv, obnovitelné elektrické energie a vodíku). Tento cíl doplňují závazná kritéria udržitelnosti pro biopaliva zahrnutá ve směrnici o využívání energie obnovitelných zdrojů²¹ a o jakosti paliv²².

Hlavní vývoj politiky EU zahrnuje balíček předpisů o dopravě šetrnější k životnímu prostředí, jež se zabývají působením dopravy na životní prostředí²³, internalizací vnějších nákladů²⁴ a snížením hluku ze železniční dopravy²⁵. Patří sem také návrh na internalizaci poplatků za nákladní vozidla²⁶. V dubnu 2009 bylo přijato nařízení stanovící závazné cíle pro emise CO₂ z nových osobních vozidel²⁷.

Mezi další úspěchy patří přijetí směrnice o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel²⁸, akční plán zavádění inteligentních dopravních systémů v Evropě²⁹ a zahájení nových opatření v návaznosti na zelenou knihu o městské mobilitě. Dále bylo dosaženo dohody o zahrnutí letectví do systému EU pro obchodování s emisemi od roku 2012. V oblasti námořní dopravy patří mezi významné kroky přijetí souboru opatření pro námořní bezpečnost a strategie pro námořní dopravu do roku 2018³⁰.

Byly rovněž přijaty návrhy nové směrnice o označování pneumatik³¹ a opatření týkajících se mezních hodnot pro vnější hluk odvalování pneumatik, norem pro odpor a používání varovných systémů pro tlak v pneumatikách³².

Při práci na dopravní politice EU je nezbytné přihlížet ke všem aspektům udržitelnosti (jako jsou emise, hluk, využívání půdy a biologická rozmanitost) a opatření zakládat na dlouhodobé vizi udržitelné mobility lidí a zboží, která se vztahuje na celý systém dopravy³³ a na doplňujících snahách vyvíjených na evropské, celostátní a regionální úrovni.

Udržitelná spotřeba a výroba

Změny v udržitelné spotřebě a výrobě tvoří dosti smíšený dojem, kdy dochází k jistému pokroku, pokud jde o oddělení poškozování životního prostředí a využívání přírodních zdrojů od hospodářského růstu. Vzorce spotřeby, zejména pokud jde o spotřebu energie, však vykazují nepříznivý směr, a to navzdory tomu, že vývoj ve výrobních vzorcích je příznivý.

---

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/climat/climate_action.htm

²¹ Směrnice 2009/28/ES (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 16)

²² Směrnice 2009/30/ES (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 88)

²³ KOM(2008) 433, 8.7.2008.

²⁴ KOM(2008) 435, 8.7.2008.

²⁵ KOM(2008) 432, 8.7.2008.

²⁶ KOM(2008) 436, 8.7.2008.

²⁷ Nařízení (ES) č. 443/2009 (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 1).

²⁸ Směrnice 2009/33/ES (Úř. věst. L 120, 15.5.2009, s. 5).

²⁹ KOM(2008) 886, 16.12.2008.

³⁰ KOM(2009) 8, 21.1.2009.

³¹ KOM(2008) 779, 13.11.2008.

³² KOM(2008) 316, 23.5.2008.

³³ Sdělení „Udržitelná budoucnost pro dopravu: vytváření integrovaného dopravního systému řízeného technologiemi a vstřícného k uživatelům“ KOM(2009) 279, 17.6.2009.

Akční plán pro udržitelnou spotřebu a výrobu a udržitelnou průmyslovou politiku³⁴ napomůže zlepšení environmentální výkonnosti výrobků, zvýšení poptávky po udržitelnějším zboží a výrobních technologiích a posílí inovace. Tento akční plán doprovázely návrhy na přepracování směrnice o ekodesignu a energetických štítcích a na revizi nařízení o ekoznačce a nařízení EMAS.³⁵ Maloobchodníkům náleží při ovlivňování výběru spotřebitelů jedna z rozhodujících úloh a bylo zřízeno fórum, jehož cílem je zmenšení ekologické stopy odvětví maloobchodu a lepší informovanost spotřebitelů.

V oblasti ekologických veřejných zakázek (GPP) patří mezi iniciativy nařízení o štítcích energetické účinnosti Energy Star³⁶ a sdělení o zadávání veřejných zakázek v zájmu lepšího životního prostředí, které navrhuje dobrovolný cíl 50 % ekologických veřejných zakázek³⁷, jež mají členské státy splnit do roku 2010. Útvary Komise vypracovaly kritéria GPP pro deset prioritních skupin výrobků a služeb (jako je doprava, potraviny, stavebnictví a kancelářské vybavení) a členské státy byly vyzvány, aby je podpořily.

Provádění akčního plánu pro environmentální technologie (ETAP) pokračovalo, stejně jako práce na měření ekologických inovací. Přepracované pokyny ke státní podpoře na ochranu životního prostředí stanoví 10% bonus z maximální intenzity podpory ekologických inovací³⁸. Směrnice o integrované prevenci a omezování znečištění (IPPC)³⁹ je hlavním nástrojem na cestě k udržitelné výrobě a ekologické inovaci, který bude dále posílen návrhem směrnice o průmyslových emisích⁴⁰.

V roce 2008 se začal uplatňovat hlavní soubor právních předpisů EU o chemických látkách a nová Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) zahájila svou činnost. V platnost vstoupily také nové předpisy o klasifikaci, označování a balení chemických látek.

Ochrana a řízení přírodních zdrojů

Přestože je vývoj v oblasti stavu a využívání vody a vzduchu příznivý, biologická rozmanitost a krajina jsou činností člověka nadále ohrožovány.

Globální poptávka po přírodních zdrojích rychle stoupá a bude se dále zvyšovat v důsledku růstu počtu obyvatel, který má do roku 2050 dosáhnout 9 miliard. Měřeno na základě ekologické stopy se odhaduje, že to bude o 30 % více, než může naše planeta dlouhodobě unést⁴¹.

Stav biologické rozmanitosti se celosvětově zhoršuje a nejsou známky obratu či zpomalení tohoto trendu. Je nepravděpodobné, že EU do roku 2010 splní svůj cíl zastavení ztráty biologické rozmanitosti⁴². Evropské populace ryb po desetiletí trpí nadměrným odlovem⁴³.

---

³⁴ KOM(2008) 397, 16.7.2008.

³⁵ Evropský parlament a Rada se již na směrnici o ekodesignu a na nařízení o ekoznačce a nařízení EMAS dohodly.

³⁶ Nařízení (ES) č. 106/2008 (Úř. věst. L 39, 13.2.2008, s. 1).

³⁷ KOM(2008) 400, 16.7.2008.

³⁸ Úř. věst. C 82, 1.4.2008, s. 1.

³⁹ http://ec.europa.eu/environment/air/pollutants/stationary/ippc/key_impl.htm

⁴⁰ KOM(2007) 844, 21.12.2007.

⁴¹ WWF, Living Planet Report 2008.

⁴² Hodnocení akčního plánu ES pro biologickou rozmanitost v polovině období, KOM(2008) 864, 15.12.2008.

⁴³ Zelená kniha: Reforma společné rybářské politiky (KOM(2009) 163), 22.4.2009.

Každoroční ztráta ekosystémových služeb se podle odhadů rovná 50 miliardám EUR a odhadované celkové ztráty blahobytu dosahují 7 % HDP⁴⁴.

Lesní ekosystémy jsou v EU ve srovnání s předchozími lety stabilní, ale jsou stále více vystavovány náročným situacím, způsobeným bouřemi, požáry, škůdci a dalšími škodlivými dopady změny klimatu. Kvalita půdy se změnou klimatu dále zhoršuje. Ekosystémové služby jsou obecně v tomto kontextu důležité, neboť pomáhají mírnit extrémní výkyvy počasí, zmenšovat dopady počasí a zachovávat biologickou rozmanitost.

Mezi iniciativy EU patří iniciativa EU v oblasti surovin⁴⁵, v jejímž rámci je navrhována integrovaná strategie pro řešení různých problémů spojených se surovinami, včetně druhotných surovin, které lze v EU získávat díky lepší a rozsáhleji uplatňované recyklaci. Program OSN pro životní prostředí (UNEP) a Komise v listopadu 2007 uvedly do funkce Mezinárodní skupinu pro udržitelné řízení zdrojů⁴⁶. Nové právní předpisy o uvádění osiva a rozmnožovacího materiálu na trh byly připraveny tak, aby přispívaly k zastavení ztráty biologické rozmanitosti⁴⁷.

Přepřpracovaná směrnice o odpadech⁴⁸ je významným krokem, jež bude Evropské unii užitečný při úsilí o lepší řízení materiálních zdrojů a efektivnější využívání zdrojů. Objasňuje hlavní pojmy, jako je hierarchie odpadů, předcházení vzniku odpadů a zohledňování životního cyklu. Tato směrnice stanoví na rok 2020 důležité cíle v oblasti recyklace odpadů: 50 % pro odpad z domácností a 70 % pro stavební a demoliční odpady.

Členské státy přijaly zvláštní opatření na ochranu biologické rozmanitosti prostřednictvím směrnic o ptácích a o stanovištích. Síť NATURA 2000 ale stále není dokončena a náležitá péče o druhy a stanoviště není dosud zajišťován.

Hlavní opatření v oblasti vodního hospodářství zahrnuje průběžné provádění rámcové směrnice o vodě a politiku Společenství pro řešení problému nedostatku vody a sucha⁴⁹. Cíl směrnice, tedy dosáhnout do roku 2015 dobrého ekologického stavu všech vod, představuje náročný úkol, jelikož bylo zjištěno, že u většiny vodních útvarů v EU existuje riziko nesplnění cílů směrnice, pokud nebudou přijata žádná opatření. Rámcová směrnice o vodě byla doplněna směrnicí, jež stanoví normy environmentální kvality pro řadu prioritních chemických látek⁵⁰.

Integrovaná námořní politika, která byla zahájena v říjnu 2007, stanoví společný rámec pro všechny otázky námořní politiky a zavedla průřezové nástroje s cílem zajistit, aby bylo využívání mořského prostředí (oceánů, moří a mořského pobřeží) zcela udržitelné. V odvětvových iniciativách v námořní oblasti došlo ke značnému pokroku⁵¹. Strategie pro

---

⁴⁴ Studie nazvaná „The Economics of Ecosystems and Biodiversity“ (Ekonomie ekosystémů a biologické rozmanitosti) TEEB (2008) – Průběžná zpráva pro deváté zasedání konference smluvních stran (COP9) Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD) a Hodnocení akčního plánu pro biologickou rozmanitost v polovině období (KOM(2008) 864) a EPRG (bude předloženo v roce 2009).

⁴⁵ KOM(2008) 699, 4.11.2008.

⁴⁶ www.unep.fr/scp/rpanel/

⁴⁷ http://ec.europa.eu/food/plant/propagation/conservation_varieties/index_en.htm

⁴⁸ Směrnice 2008/98/ES (Úř. věst. L 312, 22.11.2008, s. 3)

⁴⁹ KOM(2007) 414, 18.7.2007, http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/scarcity_en.htm.

⁵⁰ Směrnice 2008/105/ES (Úř. věst. L 384, 24.12.2008, s. 84)

⁵¹ Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí (směrnice 2008/56/ES, Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19), Evropská strategie mořského a námořního výzkumu (KOM(2008) 534, 3.9.2008, akční plán

oblasti Arktického oceánu, Baltského moře a Středozemního moře se budou zabývat problémy specifickými pro tyto vodní útvary.

Zelená kniha o reformě společné rybářské politiky⁵² nastiňuje stav evropského rybářství a analyzuje současnou rybářskou politiku. Otevírá a podněcuje veřejnou diskusi o tom, jak zajistit dlouhodobou udržitelnost a životaschopnost rybářství.

Veřejné zdraví

Celkový vývoj v oblasti zdraví v EU je dosti nevyrovnaný. Počet let, které Evropané prožijí ve zdraví, se pomalu ale jistě zvyšuje. Zlepšení v oblasti zdraví jsou zjevná v podobě klesající úmrtnosti v důsledku chronických nemocí a sebevražd. Také dochází k menšímu počtu závažných nehod při práci. Na druhou stranu jsou však lidé více vystaveni znečištění ovzduší a produkci toxických chemických látek. A objevují se nové problémy.

Přijetí strategie EU pro zdraví⁵³ v říjnu 2007 přineslo celostní přístup k dosahování pokroku a udržitelnosti v životě občanů EU.

Opatření na podporu zdraví, snížení nerovnosti v oblasti zdraví a zlepšení ochrany proti zdravotním rizikům zahrnovala úsilí věnované závažným a chronickým nemocem, jako je rakovina a vzácná onemocnění. Několik iniciativ se zaměřilo na duševní zdraví, alkohol, obezitu a kouření a na boj proti HIV/AIDS. Seznam zdravotních ukazatelů Evropského společenství (ECHI)⁵⁴ poskytuje informace o zdravotním stavu, včetně ukazatele střední délky života prožité ve zdraví (HLY), o zdravotních faktorech spojených s životním stylem a o životním prostředí.

Evropský parlament a Rada se dohodly na novém právním rámci pro udržitelné používání pesticidů⁵⁵. Ten bude představovat výrazné zlepšení z hlediska ochrany životního prostředí a bezpečnosti. V současné době probíhá hodnocení a aktualizace systému rostlinolékařské péče Společenství⁵⁶.

Nový režim EU pro povolování doplňkových látek v krmivech⁵⁷ je jedním z hlavních nástrojů pro inovaci v odvětví krmiv a pro zlepšení konverzního poměru u krmiv. Akční plán, kterým se provádí nová strategie pro zdraví zvířat⁵⁸ zahrnuje několik iniciativ na zachování udržitelné vysoké úrovně veterinárních a zdravotních norem. Pokroku bylo dosaženo také při práci na ochraně a dobrých životních podmínkách zvířat.

Komise rovněž přispívá k lepšímu zdraví prostřednictvím výzkumu financovaného EU a pokročilých služeb elektronického zdravotnictví, např. podporou využívání informačních a komunikačních technologií v evropských systémech zdravotnictví.

---

týkající se vytvoření evropského prostoru námořní dopravy bez překážek (KOM(2009) 10, 21.1.2009), sdělení o větrné energii na moři (KOM(2008) 768, 13.11.2008), bílá kniha o přizpůsobení se změně klimatu (KOM(2009) 147, 1.4.2009) a strategie EU pro zlepšení postupů demontáže lodí (KOM(2008) 767, 19.11.2008).

⁵² KOM(2009) 163, 22.4.2009, <http://ec.europa.eu/fisheries/reform/>.

⁵³ KOM(2007) 630, 23.10.2007.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/health/ph_information/dissemination/echi/echi_en.htm

⁵⁵ <http://ec.europa.eu/environment/ppps/home.htm>

⁵⁶ http://ec.europa.eu/food/plant/strategy/index_en.htm

⁵⁷ http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/comm_register_feed_additives_1831-03.pdf

⁵⁸ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/actionplan_en.htm

V roce 2009 Komise zahájila iniciativu pro zdraví mládeže, která má zlepšit zdraví a životní podmínky mladých lidí. Komise také pokračovala v spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací (WHO) na otázkách, jako je změna klimatu, kvalita vnitřního ovzduší, kontrola tabáku a prevence zranění.

Sociální začleňování, demografie, migrace

Počet domácností nezaměstnaných, nerovnost z hlediska příjmů i dlouhodobá nezaměstnanost byly sníženy, ale počet chudých pracujících a celkové riziko chudoby se nezměnily. Cíl, aby do roku 2010 byla alespoň polovina starších pracovníků zaměstnána, bude zřejmě splněn, nicméně cíle zvýšit do roku 2010 průměrný věk odchodu do důchodu na 65 let nejspíš dosaženo nebude. Demografické trendy naznačují, že počet obyvatelstva v produktivním věku v EU-27 se do roku 2013 začne snižovat a do roku 2050 bude ve srovnání s rokem 2008 zhruba o 39 milionů lidí (12 %) nižší⁵⁹.

Velkým úkolem zůstává využívání demografického potenciálu Evropy: zvýšení míry zaměstnanosti, produktivity a úspěšné začleňování přistěhovalců. Dalšího úsilí je zapotřebí pro boj s diskriminací přistěhovalců.

Pokrok zahrnuje doporučení Komise z října 2008 o aktivním začleňování osob vyloučených z trhu práce. V rámci otevřené metody spolupráce byly podpořeny reformy prováděné členskými státy v oblasti sociálního začleňování a sociální ochrany. Strukturální fondy EU podporují členské státy v jejich úsilí o boj s chudobou a sociálním vyloučením. Na tento účel bylo v období 2007–2013 věnováno zhruba 10 miliard EUR.

Druhá demografická zpráva⁶⁰ byla zveřejněna ve spojitosti s evropským demografickým fórem v roce 2008. Byla vytvořena evropská aliance pro rodiny a nová vládní poradní skupina pro demografické otázky.

Zpráva Komise o stárnutí z roku 2009⁶¹ podrobně zkoumá dopad stárnutí populace na hospodářství a rozpočet v dlouhodobém horizontu do roku 2060.

Jako součást akčního plánu pro důstojné stáří v informační společnosti byl přijat akční program pro výzkum v oblasti asistovaného žití⁶². Na tento program bylo vyčleněno zhruba 150 milionů EUR.

Pokud jde o přistěhovalectví, pracuje EU také na lepším řízení migračních toků s cílem koordinovat vnitrostátní politiky integrace a bojovat proti nelegálnímu přistěhovalectví. Jako součást provádění plánu politik v oblasti legálního přistěhovalectví byly předloženy právní návrhy, jejichž cílem je harmonizovat postupy pro přijímání, kritéria a práva některých kategorií státních příslušníků třetích zemí⁶³. „Modrá karta EU“ pro vysoce kvalifikované přistěhovalce se stala skutečností⁶⁴. Boj proti nelegálnímu přistěhovalectví byl zesílen přijetím

---

⁵⁹ Zdroj: Eurostat.

⁶⁰ SEK(2008) 2911, 21.11.2008.

⁶¹ KOM(2009)180, 29.4.2009,

http://ec.europa.eu/economy_finance/thematic_articles/article14761_en.htm.

⁶² Rozhodnutí č. 742/2008/ES (Úř. věst. L 201, 30.7.2008, s. 49).

⁶³ Směrnice 2009/50/ES (Úř. věst. L 155, 18.6.2009, s. 17), KOM(2007) 638, 23.10.2007.

⁶⁴ Směrnice 2009/50/ES (Úř. věst. L 155, 18.6.2009, s. 17)

tzv. směrnice o navrácení a směrnice o sankcích vůči zaměstnavatelům neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí⁶⁵.

Byly připraveny příručky o integraci pro osoby odpovědné za tvorbu politik i pro lidi z praxe, vznikla evropská webová stránka věnovaná integraci⁶⁶ a bylo zřízeno Evropské fórum pro integraci. Snahy členských států podporuje Evropský fond pro integraci, disponující 825 miliony EUR pro období 2007–2013.

Sdělení o společné přistěhovalecké politice pro Evropu⁶⁷ a Evropský pakt o přistěhovalectví⁶⁸ a azylu se staly základem pro soudržný přístup v budoucnosti. Evropská rada také rozhodla, že počínaje červnem 2010 bude každoročně pořádát diskusi o přistěhovalecké a azylové politice.

Celosvětová chudoba a problémy udržitelného rozvoje

V roce 2008 se EU podařilo zvrátit nepříznivý směr ve vývoji toků oficiální rozvojové pomoci, jež byl zaznamenán v roce 2007. Navzdory tomuto pozitivnímu vývoji je však perspektiva pro následující rok dosti problematická, jelikož mnohé členské státy jsou od splnění svých individuálních cílů příliš daleko⁶⁹. Většina dalších ukazatelů globalizace obchodu, financování udržitelného rozvoje a řízení globálních zdrojů vykazuje příznivé tendence.

Do řešení globálních výzev udržitelného rozvoje je nezbytné zapojit partnery ze třetích zemí. Evropská unie pokračuje ve spolupráci s třetími zeměmi a regiony, a to jak dvoustranně, tak v kontextu mnohostranných procesů, jako je G8, Komise Organizace spojených národů pro udržitelný rozvoj, Program OSN pro životní prostředí a další příslušné orgány OSN a organizace OECD. Zasedání Komise Organizace spojených národů pro udržitelný rozvoj v květnu 2009 souhlasilo s tím, že pro dosažení dlouhodobého zajišťování potravin je potřeba, aby budoucí politiky přihlížely k otázkám životního prostředí, jako je poptávka po vodě v zemědělství, degradace půdy a potřeby přizpůsobení se změně klimatu, a to s využitím přístupů založených na vědě a poznatcích místního obyvatelstva.

Byly zahájeny rozhovory na vysoké úrovni s celou řadou zemí, konkrétně s Brazílií, Čínou, Indií, Ruskem, Mexikem a Jihoafrickou republikou. Podobné rozhovory již probíhají s Austrálií, Kanadou, Japonskem a Spojenými státy. S mnoha zeměmi, jako je Indie a Čína, byly rozvinuty rámce pro rozsáhlejší spolupráci. S Karibským fórem, Fórem tichomořských ostrovů a Africkou unií byla navíc dohodnuta společná prohlášení o změně klimatu a došlo k podpisu společného prohlášení AKT-EU.

Dialog a spolupráce s partnery evropské politiky sousedství podporuje udržitelné rozvojové cíle. V tomto ohledu byla regionální spolupráce posílena prostřednictvím Unie pro Středomoří, černomořské synergie a Východního partnerství.

---

⁶⁵ Směrnice 2009/52/ES (Úř. věst. L 168, 30.6.2009, s. 24).

⁶⁶ <http://ec.europa.eu/ewsi/en/index.cfm>

⁶⁷ KOM(2008) 359, 17.6.2008.

⁶⁸ Dokument Rady č. 13440/08. Sdělení Komise KOM(2009) 266, 10.6.2009.

⁶⁹ KOM(2009) 160, 8.4.2009.

V oblasti rozvojové spolupráce patří mezi iniciativy přispívající k cílům udržitelného rozvoje strategie EU na podporu snižování rizika katastrof v rozvojových zemích⁷⁰, evropský strategický rámec pro mezinárodní vědeckotechnickou spolupráci⁷¹, pracovní dokument o lepším začleňování otázek životního prostředí do rozvojové spolupráce⁷² a dohody v rámci iniciativy prosazování práva, správy a obchodu v oblasti lesnictví (FLEGT). Patří sem dobrovolná dohoda o partnerství uzavřená s Kongem (Brazzaville) a jednání s několika dalšími zeměmi.

Vzdělávání a odborná příprava

Výskyt nízké úrovně dosaženého vzdělávání se ve všech věkových skupinách snížil. Nicméně ke zvyšování počtu osob zapojených do celoživotního vzdělávání a snižování počtu lidí, kteří předčasně ukončili školní docházku, však nedochází dostatečně rychle na to, aby mohly být splněny vytyčené cíle.

Vzdělávání a odborné vzdělávání jsou důležitým základem pro udržitelný rozvoj. Komise podporuje členské státy v jejich úsilí o rozvoj strategičtějších přístupů ke sdílení znalostí a osvědčených postupů ve výzvě, jejímž cílem je stimulovat vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Soupis Komise obsahující inovační praktiky v členských státech a v zemích EHP upozorňuje na důležitost vzdělávání pro udržitelný rozvoj⁷³.

„Aktualizovaný strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy“⁷⁴ vypracovaný Komisí bude vodítkem pro spolupráci na evropské úrovni v této oblasti do roku 2020. Program celoživotního učení (2007–2013) je hlavním nástrojem pro rozvoj úlohy systémů vzdělávání a odborné přípravy.

Výzkum a vývoj

Podíl hrubých domácích výdajů na výzkum a vývoj v HDP podle údajů Eurostatu mezi lety 2000 a 2007 klesl z 1,85 % na 1,83 %. Tento ukazatel odráží posun směrem od cíle EU, tedy aby tento podíl do roku 2010 dosáhl 3 %.

Jedním z hlavních cílů sedmého rámcového programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj (2007 až 2013) je přispívat k udržitelnému rozvoji. V letech 2007 a 2008 bylo zhruba 44 % celkového rozpočtu vyčleněného na kooperativní výzkum přiděleno na projekty související s udržitelným rozvojem. Dvě ze společných technologických iniciativ v rámci sedmého rámcového programu, tedy společná iniciativa „Clean Sky“ a společná technologická iniciativa pro palivové články a vodík, rovněž souvisí s udržitelností. Celková částka poskytnutá Evropskou unií činí 1,3 miliardy EUR. V rámci plánu evropské hospodářské obnovy Komise navíc navrhla tři významná partnerství veřejného a soukromého sektoru spojená se třemi hlavními tématy pro udržitelnost: ekologické automobily, energeticky účinné budovy a továrny pro budoucnost. Komise usiluje o zajištění toho, aby byl celý evropský výzkumný prostor v souladu s cíli udržitelného rozvoje. Dalším budoucím úkolem je vycházet ze slibných prvních kroků a zvýšit přínos výzkumu pro udržitelný rozvoj.

---

⁷⁰ KOM(2009) 84, 23.2.2009.

⁷¹ KOM(2008) 588, 24.9.2008.

⁷² SEK(2009) 555, 21.4.2009.

⁷³ http://ec.europa.eu/education/more-information/doc/sustdev_en.pdf

⁷⁴ KOM(2008) 865, 16.12.2008, podpořený závěry Evropské rady ze dne 12.5.2009.

V oblasti politiky soudržnosti Evropská unie investuje do opatření na podporu udržitelného rozvoje tak, že začleňuje iniciativy pro udržitelný rozvoj do celostátních a regionálních strategií pro udržitelnost. V programovém období 2007–2013 tato politika dále podporovala hlavní úkoly a průřezová témata. Například v období 2007–2013 bude 105 miliard EUR, tedy 30 % celkové částky 347 miliard EUR přidělených na fondy politiky soudržnosti, vynaloženo v souvislosti s životním prostředím. Politika soudržnosti také propaguje vývoj mechanismů, jako je programový přístup a víceúrovňová správa, které podporují udržitelný rozvoj v rámci struktur řízení programů a podněcují regiony k prosazování udržitelného rozvoje.

Existuje prostor pro další začleňování cílů a zásad Strategie EU pro udržitelný rozvoj do politiky soudržnosti, aby bylo možné řešit nové úkoly v oblasti udržitelného rozvoje, jimž bude EU čelit, např. demografickou změnu a změnu klimatu. Politika soudržnosti může pomoci jak při mírnění, zejména podporou přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství, tak při přizpůsobování.

Komise zapracovávala postupný přesun dotací škodlivých pro životní prostředí do odvětvových politik, např. reformou politiky rybářství a v rámci kontroly stavu reformy SZP.

Komise rovněž přijala nové pokyny ke státní podpoře na ochranu životního prostředí⁷⁵, které zajistí rovnováhu mezi dosažením většího přínosu pro životní prostředí a minimalizací narušování hospodářské soutěže, čímž členským státům pomohou zavádět správné nástroje politiky a financovat ekologické inovace.

Veřejná konzultace zahájená prostřednictvím zelené knihy o tržních nástrojích pro účely v oblasti životního prostředí a v souvisejících politikách ukázala, že je o další používání tržních nástrojů značný zájem⁷⁶.

4. UDRŽITELNÝ ROZVOJ V BUDOUCNOSTI

Po třech letech provádění Strategie EU pro udržitelný rozvoj přichází vhodná chvíle pro zamyšlení o tom, jak by tato strategie měla pokračovat v budoucnosti.

Na úrovni EU je udržitelný rozvoj podporován a sledován především v rámci jednotlivých politik EU a strategii EU pro udržitelný rozvoj samotné náleží ústřední úloha při podpoře celkového cíle udržitelného rozvoje. Strategie EU pro udržitelný rozvoj byla zásadní při vývoji strategií udržitelného rozvoje na celostátní a regionální úrovni. Většina členských států EU nyní již zavedla své vlastní celostátní strategie pro udržitelný rozvoj, které zohledňují

---

⁷⁵ Úř. věst. C 82, 1.4.2008, s. 1.

⁷⁶ SEK(2009) 53, 16.1.2009.

http://ec.europa.eu/environment/enveco/pdf/analyse_doc.pdf

mezinárodní doporučení a osvědčené postupy⁷⁷. Nedávno zveřejněná studie, kterou zadal Výbor regionů, poskytuje podrobnou analýzu těchto celostátních strategií⁷⁸.

Pro různé zúčastněné strany bylo obtížné porozumět tomu, proč existuje několik průřezových prioritních strategií na úrovni EU, jako je Lisabonská strategie pro růst a zaměstnanost a Strategie EU pro udržitelný rozvoj. Dalšími příklady průřezových strategií je soubor opatření v oblasti změny klimatu a energie a integrovaná námořní politika. Lisabonská strategie je dynamickou strategií, do níž byla udržitelnost zapracována (změna klimatu, energie, finanční a sociální udržitelnost). Strategie EU pro udržitelný rozvoj je dlouhodobou strategií, která poskytuje nejen dobrý rámec pro vedení, podávání zpráv o dlouhodobých obecných změnách a pro pokrokové úvahy o udržitelnosti, ale vyžaduje i krátkodobá politická opatření. Sloučení průřezových strategií se však vzhledem k různým úlohám, které plní, nejeví jako reálné. Doplnková povaha strategie pro udržitelnost a Lisabonské strategie byly vyjádřeny ve strategii EU pro udržitelný rozvoj⁷⁹. Stále však může být prostor pro další objasnění zvláštní úlohy Strategie EU pro udržitelný rozvoj ve vztahu k ostatním strategiím EU a pro její náležité zjednodušení.

V této souvislosti lze s ohledem na monitorování strategie posoudit tyto body:

- (1) větší synergie s Lisabonskou strategií pro růst a zaměstnanost, která bude revidována v roce 2010, a s dalšími průřezovými strategiemi EU; možnost lepší koordinace a spojení mezi oblastmi politiky, na něž se strategie vztahují, a navazujících kroků;
- (2) další zjednodušení strategie nebo případně změna zaměření strategie pro udržitelný rozvoj na její všeobecnou povahu a poskytnutí obecného rámce pro tvorbu politiky v souladu s hlavními zásadami stanovenými v roce 2006;
- (3) strategie by mohla zjednodušovat výměnu osvědčených postupů v souvislosti s inovačními přístupy v členských státech;
- (4) pro zajištění větší účinnosti monitorování a prosazování ze strany členských států lze k monitorování provádění Strategie EU pro udržitelný rozvoj použít také mechanismy Lisabonské strategie. Patřily by sem společně vytyčené cíle, měřicí nástroje (ukazatele, pokyny), referenční kritéria (srovnávání výkonů členských států) a za posouzení stojí také snaha o zopakování a šíření osvědčených postupů. Bylo by vhodné určit opatření na podporu obou strategií s příznivými výsledky pro růst, zaměstnanost a životní prostředí. Zapracování ekologických inovací, účinného využívání zdrojů a ekologický růst by mohlo být hlavním tématem;
- (5) monitorování strategie pro udržitelný rozvoj je založeno na ukazatelích udržitelného rozvoje koordinovaných Eurostatem. Ukazatele udržitelného

---

⁷⁷ Koordinátoři pro celostátní strategii pro udržitelný rozvoj zajišťují spojení mezi strategií EU pro udržitelný rozvoj a vnitrostátní strategií pro udržitelný rozvoj (NSDS). Evropská síť udržitelného rozvoje (ESDN) usnadňuje výměnu osvědčených postupů a zkušeností s členskými státy. Informace o NSDS jsou uvedeny na webových stránkách ESDN: <http://www.sd-network.eu/?k=country%20profiles>.

⁷⁸ Contributions of the Regional and Local Authorities to Sustainable Development Strategies, (Příspěvi regionálních a místních orgánů ke strategiím pro udržitelný rozvoj), Výbor regionů, 2009, autor: RIMAS).

⁷⁹ Rada Evropské unie, dokument č. 19117/06 ze dne 9.6.2006.

rozvoje jsou komplexním monitorovacím nástrojem, i když některé ukazatele je stále ještě třeba vyvinout. Komise zkoumá možnosti srovnávací tabulky pro udržitelný rozvoj, aby doplnila ukazatele udržitelného rozvoje a lépe informovala o hlavních úkolech v oblasti;

- (6) objevují se nové úkoly v oblasti udržitelného rozvoje, které v současné době nejsou do Strategie EU pro udržitelný rozvoj zahrnuty nebo se k nim přihlíží pouze okrajově. Patří sem energetická bezpečnost, přizpůsobení změně klimatu⁸⁰, zajišťování potravin, využívání půdy, udržitelnost veřejných financí a vnější rozměr udržitelného rozvoje. Pokud jde o vnější rozměr, prioritou by měly zůstat změna klimatu a energie spolu s dosažením rozvojových cílů tisíciletí.

Strategie by se mohla zaměřit zejména na dlouhodobé cíle EU v zásadních oblastech, konkrétně:

- přispíváním k rychlému přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství a hospodářství s nízkými vstupy, a to na základě technologií účinně využívajících energie a zdroje, udržitelné dopravy a posunů k udržitelnému chování spotřebitelů,
- zintenzivněním úsilí v oblasti životního prostředí vyvíjeného na ochranu biologické rozmanitosti, vody a dalších přírodních zdrojů. Existují důkazy o tom, že ničení biologické rozmanitosti znepokojivě pokračuje. Zhoršování stavu ekosystémů nejenže snižuje kvalitu života naší a budoucí generace, ale brání také udržitelnému dlouhodobému hospodářskému rozvoji,
- podporou sociálního začleňování. Nejzranitelnější členové společnosti jsou vystaveni riziku, že budou hospodářskou krizí zasaženi nejhůře a že její důsledky ponesou déle, nebudou-li přijata účinná opatření,
- posílením mezinárodního rozměru udržitelného rozvoje a intenzivnějším úsilím v boji proti globální chudobě.

5. ZÁVĚRY

Toto sdělení popisuje pokrok politiky EU v oblastech, na něž se vztahuje Strategie EU pro udržitelný rozvoj a poskytuje východisko pro úvahy a diskuse o udržitelném rozvoji. Tento přehled zdůrazňuje skutečnost, že navzdory značnému úsilí o začlenění udržitelného rozvoje do hlavních oblastí politiky EU neudržitelné tendence přetrvávají a Evropská unie musí své snahy zintenzívnit. Jak je zřejmé z příkladu změny klimatu, včasná opatření mají větší přínos, jehož je dosaženo dříve a s nižšími náklady, než je tomu v případě později přijatých kroků.

Je třeba vzít na vědomí, že Evropský hospodářský a sociální výbor připravuje průzkumné stanovisko věnované budoucnosti Strategie EU pro udržitelný rozvoj, jež má být vydáno na podzim 2009 a které by mohlo také přispět k diskusi.

Tyto a další prvky a aktivní účast zúčastněných stran budou východiskem pro budoucí rozhodnutí o tom, zda bude zahájen komplexní přezkum Strategie EU pro udržitelný rozvoj,

---

⁸⁰ KOM(2009) 147, 1.4.2009.

jak se v původně předpokládalo v roce 2006. Přezkum tohoto druhu by mohl poskytnout základ pro další zjednodušování Strategie EU pro udržitelný rozvoj, přičemž by došlo k jasnějšímu vymezení úlohy této strategie v tvorbě politik EU, k zaměření na oblasti, kde je pokroku nejvíce zapotřebí, a ke zlepšení jejího řízení.